

- 6 de lezer een inzicht verschaffen in de door de auteur geselecteerde feiten. Welk feitenmateriaal wordt intensief gebruikt en welk niet? Bovendien is de lezer, wanneer hij de bronnen kan achterhalen, in staat om zelf te beoordelen of ze correct zijn geciteerd, of ze zo betrouwbaar zijn als de auteur wel meende en tenslotte hoe de schrijver die bronnen verder geïnterpreteerd heeft.

Prof. Klein: "Dat is in de regel juist, hoewel in dit geval beslist niet alle bronnen voor het publiek toegankelijk zijn. Strafrechtelijke dossiers bij voorbeeld vallen onder justitie en zijn niet voor iedereen ter inzage. Behalve voor de onderzoekscommissie, maar het zou voor ons geen doen zijn om al die bronnen te checken. En dat is onze taak ook niet. Bij een zo omvangrijk werk moet je gewoon vertrouwen hebben in de integriteit van de auteur.

Ja, ik had toch een adequatere bronvermelding willen zien, maar De Jong zegt daarover alleen dat hij me misschien wel gelijk wil geven, maar dat hem simpelweg de tijd ontbreekt. Let wel, hij is een zeer goed wetenschapsman, die bij eerdere publicaties zijn annotatie wel degelijk goed verzorgde. En het is beslist niet zo dat hij bronnen zou verzwijgen uit angst dat we hem op opzettelijke onzorgvuldigheden zouden betrappen. Integendeel, hij geeft ons de fiches, waarop hij zijn aantekeningen heeft genoteerd graag ter inzage. Maar hij heeft gewoon geen tijd om die aantekeningen te verwerken tot een volledig noten-apparaat. We blijven over de juistheid van deze aanpak van mening verschillen, maar basta."

Van Klein drukte het dagblad op diezelfde dag ook een artikel af onder de kop: 'Lou de Jong of het orakel spreekt'.

- 6 'Men mag wel zeggen, dat het verschijnsel 'Lou de Jong' de laatste kwart eeuw niet onopgemerkt aan de Nederlandse samenleving is voorbijgegaan. Bij tal van gelegenheden heeft hij de openbare mening in beroering gestort; boosheid, afkeuring, felle kritiek, instemming en applaus werden zijn deel; emoties en hartstochten riep hij op. Nu eens was hij de stut en steun van gevestigde machten, dan weer bracht zijn woord het heersende bestel aan het wankelen. Een gezaghebbend man, die Lou de Jong!

Waarop berust zijn gezag? In ieder geval mede op zijn werk als historicus. Dat is, op zichzelf beschouwd, niet zo vreemd. Er zijn wel meer voorbeelden te geven van geschiedschrijvers, die de rol van priesterlijk orakel vervulden. Dat is wel verklaarbaar ook. Historici genieten immers de roep van bij uitstek deskundigen op het gebied van de gewoonten en tradities welke samenlevingen in de loop der tijden tot één geheel verbinden en bijeenhouden. Bij crisis en onzekerheid is het juist vaak dit in het verleden verankerde, historische verband, dat zich aandient als houvast en richtsnoer van maatschappelijk handelen. Van historici wordt dan heel eenvoudig